

اهمیت حفاظت از منابع طبیعی از نظر اسلام

براساس آیات مبارک قرآن، انفال از آن خدا و رسول خدا و در زمان امام زمان (عج) انفال در اختیار حکومت اسلامی است و هرگونه تصرف و تجاوز به منابع طبیعی از نظر مراجع تقلید حرام است و منوط به اجازه از حکومت اسلامی است. خداوند در قرآن در موارد زیادی به درخت و طبیعت اشاره کرده است. در ذیل به چند آیه از قرآن کریم و حدیث در این زمینه اشاره می‌شود:

سوره مبارکه هود آیه ۶۱: خداوند شمارا از زمین خلق کرد و شمارا مأمور آبادانی آن نمود.

سوره مبارکه نحل آیه ۱۰: اوست خدایی که آب را از آسمان فرو فرستاد که آن را بیاشامید و از آن آب، درختان را پرورش دهید.

امام علی (ع): پرهیز از قطع درختان سرسبز بر طول عمر انسان می‌افزاید.

پیامبر اکرم (ص):

اگر تا برپایی قیامت به اندازه کاشتن یک نهال فرصت دارید و مرگ شما قطعی باشد آن را بکارید.

از زمین محافظت کنید به درستی که زمین مادر شماست.

خداوند درخت را برای انسان آفرید، از اینرو او باید درخت را بکارد، آن را آبیاری کند و در حفظ آن بکوشد.

امام خمینی (ره): منابع طبیعی تجدید شونده یکی از سرمایه‌های حیاتی این مملکت به شمار می‌رود.

مقام معظم رهبری:

پیام من به همه ی مردم عزیز ایران این است که درختکاری، ایجاد فضلی سبز، حفاظت از محیط زیست، حفظ جنگل‌ها و دیگر منابع حیاتی کشور را یک وظیفه اسلامی، انقلابی، وجدانی و انسانی به حساب آورند.

حفظ منابع طبیعی یک مسئله تجمعاتی نیست، یک مسئله درجه دو نیست، بلکه یک مسئله حیاتی است و از الویت‌های توسعه پایدار است. توسعه یافتگی پایدار هر کشوری به توسعه یافتن منابع در اختیار ما، جنگل‌ها و مراتع است.

آیت الله مکارم شیرازی:

حفاظت از منابع طبیعی به استناد ادله اربعه ضروری است، استفاده بهینه از منابع طبیعی باعث مبارزه با فقر است، باعث ایجاد اشتغال است، باعث خودکفایی و روی پا ایستادن ودم از استقلال همه جانبه زدن است.

آیت الله نوری همدانی:

خداوند متعال یک امانتی داده به هر ملتی، آن هم منابع طبیعی و مراتع، معادن، جنگل‌ها، نزارها، دریاها است. در برابر این‌ها مسئولیت داریم، باید این منابع را حفظ و نگهداری کنیم و آن را گسترش بدهیم.

آیت الله صافی گلپایگانی:

مردم باید توجه کنند اصلاً تخریب جنگل حرام است و اگر کسی بخواهد برای استفاده‌های شخصی جنگل را تخریب کند و یا منابع طبیعی را به صورتی در آورد که مردم نتوانند از آن استفاده‌های صحیح بکنند، مسئولیت دارد.

مستندات قانونی حفاظت از منابع طبیعی ویژه دهیاران و اعضای شوراهای اسلامی

اصل چهل و پنجم قانون اساسی:

انفال و ثروت های عمومی از قبیل زمین های موات و رها شده، معادن، دریاها، دریاچه ها، رودخانه ها و سایر آب های عمومی، کوه ها، دره ها، جنگل ها ، نزارها، بیشه های طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث، و اموال مجهول المالک و اموال عمومی که از وراث، و اموال مجهول المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می شود، در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آن ها عمل نماید. تفصیل و ترتیب استفاده از هریک را قانون معین می کند.

قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور:

ماده ۲- حفظ، احیاء، اصلاح، توسعه و بهره برداری از جنگل ها و مراتع و بیشه زارهای طبیعی و اراضی جنگلی ملی شده متعلق به دولت به عهده ی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور است.

ماده ۴۲- بریدن و ریشه کن کردن و سوزانیدن نهال و درخت و تهیه ی چوب وهیزم و زغال از منابع ملی و توده های جنگلی بدون اخذ پروانه از سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور ممنوع است.

ماده ۴۳- بریدن و ریشه کن کردن بوته ها و خارها و درختچه های بیابانی و کویری و دهستانی در مناطق کویری و دهستانی در مناطق کویری و بیابانی ممنوع است.

ماده ۴۴- چرانیدن بز در جنگل ها و مراتع و مناطقی که از طرف سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور تعیین و آگهی شده ممنوع است.

قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور:

ماده ۴۴ مکرر- چرانیدن دام در منابع ملی مذکور در ماده یک قانون ملی شدن جنگل های کشور بدون اخذ پروانه مطلقاً ممنوع است. سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور مکلف است دام افرادی را که بدون پروانه مبادرت به چرای دام می نمایند به نفع خود ضبط نموده و بدون رعایت تشریفات مزایده به فروش برسانند.

ماده ۴۶- هرکس مبادرت به کت زدن یا روشن کردن آتش در تنه درخت جنگلی نماید به حبس تأدیبی از سه ماه تا یکسال و برای هر درخت که کت یا پی زده و یا در آن آتش روشن کرده باشد به پرداخت جریمه نقدی محکوم خواهد شد.

ماده ۴۷- هرکسی که در جنگل عمداً آتش سوزی ایجاد نماید به حسب مجرد از سه تا ده سال محکوم خواهد شد.

ماده ۴۸- حمل چوب و هیزم و زغال حاصل از درختان جنگلی در تمام نقاط کشور به استثنای داخل شهرها بدون تحصیل پروانه حمل از سازمان جنگل ها و مراتع و آبخیزداری کشور ممنوع است.

ماده ۵۳- دادسراها و دادگاه ها موظفند پرونده هایاجرائی ارسال شده از طرف سازمان جنگلبانی و واحد های تابعه را خارج از نوبت رسیدگی نمایند.

ماده ۵۴- مأموران سازمان جنگلبانی که دارای معرفی نامه از طرف سازمان مزبور می باشند با تحصیل نمایندگی از طرف دادستان مجازند کلیه کارخانجات چوب و انبارها را در هر موقع که لازم بدانند بازرسی و در صورت کشف چوب غیر مجاز نسبت به بازداشت آن اقدام نمایند.

ماده ۵۵- هرکس به قصد تصرف به منابع ملی مذکور در قانون ملی شدن جنگل های کشور تجاوز کند به یکسال حبس تا دیبی محکوم خواهد شد.

ماده ۶۹- هرکسی به وسیله ی صحنه سازی از قبیل پی کنی، دیوارکشی، تغییر حد فاصل مرز کرت بندی، نهرکشی، حفرچاه، غرس اشجار و زراعت و امثال آن به تهیه ی آثار تصرف در اراضی مزروعی اعم از کشت شده یا در آیش زراعی، جنگل و مراتع ملی شده، کوهستان ها، باغ ها، قلمستان ها، منابع آب، چشمه سارهاو... اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور تصرف مبادرت نماید به مجازات یک ماه تا یکسال حبس محکوم می شود.

وظایف قانونی دهیاران و شوراهای اسلامی در قبال حفظ از منابع طبیعی:

الف- شوراهای اسلامی روستا:

برابر بند ع الحاقی به ماده ۶۸ وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی روستا مورخ ۸۲/۰۷/۰۶ نظارت بر حسن اجرای مقررات مربوط به حفظ و بهسازی محیط زیست روستا و بهره برداری از منابع طبیعی و جلوگیری از فرسایش خاک و حفظ و عمران مزارع، باغها ، مراتع، جنگل ها و ... از وظایف شوراهای اسلامی روستاهاست.

ب- دهیاری ها:

مستند به بند (۸) ماده ۶۹: همکاری موثر با مسئولان ذیربط در جهت حفظ و نگهداری منابع طبیعی واقع در محدوده و حریم روستا از وظایف دهیاران است.

تشویق و ترغیب روستاییان به توسعه صنایع دستی و اهتمام به ترویج، توسعه و بازاریابی محصولات کشاورزی و دامی روستا

مساعدت و همکاری با کشاورزان در جهت معرفی محصولات کشاورزی و تولیدات صنعتی و صنایع دستی روستا در مراکز شهری و نمایشگاه های ذیربط

پیگیری و مساعدت در جهت ایجاد موسسات خیریه و صندوق های قرض الحسنه و موسسات فرهنگی

همکاری با واحدهای امدادسانی در هنگام وقوع حوادث و سوانح غیر مترقبه و بلایای طبیعی

کمک به شوراهای در خصوص بررسی و شنات کمبودها، نیازها و نارسایی های اجتماعی و امور رفاهی روستا و تهیه طرح ها و پیشنهاد های اصلاحی و عملی در زمینه های یاد شده.